

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

4219 - 397 / 24

Београд

ДЂ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 14259 датум 29.05.2025.

ОСМАН БАЛИЋ
YUROM CENTAR

yuromcentar@sbb.rs

Господине Балићу,

Поступајући по Вашој притужби коју сте поднели у име YUROM Centra, Заштитник грађана се обратио Министарству заштите животне средине, о чему смо Вас обавестили.

Министарство заштите животне средине је актом број 011-00-00165/2024-06 од 31. децембра 2024. године обавестило Заштитника грађана да је у Јавном позиву за учешће у Јавној расправи о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о управљању отпадом, Министарство заштите животне средине позвало заинтересоване грађане, као и стручну јавност да се упознају са текстом Нацрта закона и да дају своје коментаре, сугестије и предлоге, који је објављен на интернет страници Министарства заштите животне средине. Истиче се да је јавна расправа одржана у периоду од 14. октобра до 5. новембра 2021. године и у току које су одржане две видео конференције, и то 4. и 5. новембра 2021. године.

С тим у вези се наводи да је и Републички синдикат сакупљача секундарних сировина, у складу са датим јавним позивом, имао могућност и прилику да се упозна са текстом Нацрта закона, као и да пружи своје коментаре, сугестије и предлоге, али да то није учинио, што се може утврдити увидом у Извештај са дате јавне расправе који је такође доступан на интернет страници Министарства заштите животне средине.

У вези са наводима из притужбе која се односи на то да су „неформални сакупљачи секундарних сировина нацртом закона избачени као актери из система управљања отпадом“, истакнуто је да је одредбама Закона о управљању отпадом пре измена, сакупљач био дефинисан као физичко или правно лице које сакупља отпад, док је Законом о изменама Закона о управљању отпадом, сакупљач дефинисан као предузетник или правно лице које сакупља отпад. Надаље се наводи да је чланом 70. став 1. Закона о управљању отпадом прописано да се дозвола за сакупљање и/или транспорт отпада издаје привредном друштву, предузетнику или другом правном лицу које испуњава услове прописане овим законом, при чему су ставом 2. прописани изузеци од обавезе прибављања дозволе, и то у тачки 3) којом је прописано да су од обавезе прибављања дозволе изузета физичка лица, односно индивидуални сакупљачи отпада који сакупљају разврстани неопасни отпад на територији јединица локалне самоуправе.

Делиградска 16, 11000 Београд

Телефон: (011) 2068 -100 www.zastitnik.rs e-mail: zastitnik@zastitnik.rs

Дакле, како се даље истиче, реч је о субјектима који нису у обавези да се региструју као сакупљачи отпада, те да је дефинисањем прецизне разлике између сакупљача отпада (правних лица/предузетника) и физичких лица, односно индивидуалних сакупљача отпада, тзв. неформални сакупљачки сектор уведен у законске оквире, а што је и била интенција законодавца. Из тог разлога, наводи из притужбе да је „изменама и допунама Закона о управљању отпадом из 2023. године битно промењен статус сакупљача услед чега је око 20.000 сакупљача секундарних сировина приморано да из статуса „физичког лица“ пређу у статус „предузетника“, се не може сматрати оправданим.

Наводи се да је измена члана 5. тачка 29. закона извршена управо из разлога олакшавања рада неформалних сакупљача отпада, посебно имајући у виду да се новом дефиницијом појма сакупљача, исти на врло конкретан начин ослобађају обавеза које имају предузетници, односно правна лица, те да изменама Закона није извршено отежавање рада неформалних сакупљача отпада. Истиче се да се одредбе закона које се односе на обавезе и одговорности сакупљача отпада не односе на неформалне сакупљаче, те да нема основа за било какве инсинуације дискриминацији неформалних сакупљача.

Истовремено је указано да право на рад није предмет уређивања Закона о управљању отпадом, већ да исти, поред неформалних сакупљача отпада обухвата и остале учеснике овог комплексног система.

У погледу достављене Анализе утицаја досадашњих политика и пракси на радно-правни статус индивидуалних сакупљача секундарних сировина у Србији са препорукама за легализацију и унапређење ефикасности, Министарство заштите животне средине је указало да ће приликом наредних измена Закона о управљању отпадом са посебном пажњом исту и разматрати.

Након сагледавања свих релевантних чињеница, Заштитник грађана најпре оцењује да је *Законом о планском систему Републике Србије*¹, као и пропратном *Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика*² дефинисано када и у ком обиму се спроводи анализа ефеката, као и када спровођење анализе ефеката није обавезно. Имајући у виду да се у датом случају ради о изменама и допунама Закона о управљању отпадом које су на снази већ две године, односно да је предлагач, уколико је постојала законска обавеза, био дужан да одлуку о спровођењу анализе ефеката донесе још пре отпочињања израде нацрта измене закона, као и да Републички секретаријат за јавне политике даје мишљење на оцену предлагача да поменути анализу ефеката не треба спроводити, Заштитник грађана није оценио да је у овом тренутку овлашћен да даје оцену да ли је такву анализу требало спровести или не, нити да је исто сврсисходно.

У погледу учествовања Републичког синдиката сакупљача секундарних сировина у поступку доношења измена и допуна Закона о управљању отпадом које су ступиле на снагу 2023. године, Заштитник грађана оцењује да је Министарство заштите животне средине, расписивањем јавног позива за учешће у јавној расправи, одржавањем јавне расправе, а потом и сачињавањем извештаја са исте и његовим јавним објављивањем, у складу са законом обезбедило свим заинтересованим грађанима, као и стручној јавности да учествују у току припреме нацрта измена и допуна датог закона. С тим у вези, Заштитник грађана није оценио да је Републичком синдикату сакупљача секундарних сировина у датом поступку било ускраћено ово право.

¹ "Сл. гласник РС", бр. 30/2018.

² "Сл. гласник РС", бр. 8/2019, 20/2025 - др. уредба и 20/2025 - др. уредба.

На крају, разматрајући примљене наводе Министарства заштите животне средине у оквиру изнете притужбе у вези са самим изменама закона, Заштитник грађана оцењује да иако је законска дефиниција сакупљача отпада измењена, произилази да су индивидуални сакупљачи отпада, односно сакупљачи отпада као физичка лица и даље присутни у Закону о управљању отпадом на начин да је изричито предвиђено да исти немају обавезу прибављања дозволе за сакупљање и транспорт отпада, а што је иначе било предвиђено и претходним законом. У том погледу, имајући у виду изричиту законску одредбу која предвиђа изузетак, Заштитник грађана не може закључити да су последњим изменама Закона о управљању отпадом индивидуални сакупљачи отпада били принуђени да се региструју као предузетници, али нити да је њихов положај унапређен или значајно унапређен у односу на претходно законско решење.

С тим у вези, Заштитник грађана оцењује да се положај индивидуалних сакупљача секундарних сировина треба додатно унапредити на начин да њихов значај буде адекватније препознат, а радни статус институционално решен, не само кроз Закон о управљању отпадом, већ и кроз друге секторске прописе, при чему је важно да органи јавне власти у партнерском односу са заједницом неформалних сакупљача секундарних сировина размотре и све остале могућности у циљу њихове прецизније законске заштите.

У том погледу, Заштитник грађана изражава уверење да ће надлежни органи из више релевантних сектора, приликом наредних измена закона, размотрити све Ваше досадашње примедбе, као и достављену анализу, те по потреби предвидети још прецизнија законска решења у циљу како заштите животне средине, тако и заштите положаја индивидуалних сакупљача секундарних сировина.

На основу свега напред наведеног, Заштитник грађана није оценио да постоји основ за покретање испитног поступка, већ је, користећи своја посредничка овлашћења у овом поступку, Министарству заштите животне средине указао на потребу унапређења положаја индивидуалних сакупљача секундарних сировина. Истовремено, Заштитник грађана ће наставити да прати ову проблематику и по потреби предузети мере сходно својим овлашћењима.

Захваљујемо Вам се на Вашем обраћању и поверењу које сте указали овом органу.

С поштовањем,

В.Д. ПОМОЋНИКА ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

мр Владимир Милошевић

Доставити:

- притужиоцу;
- у списе предмета.